

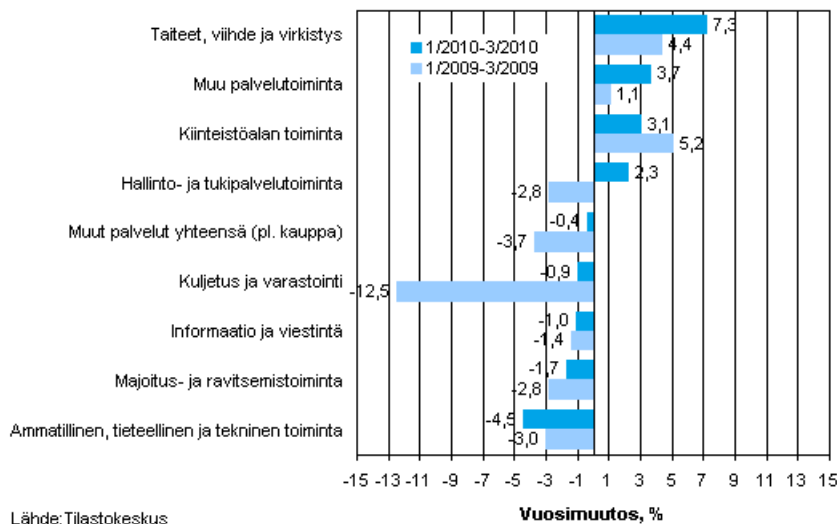
Palvelualojen liikevaihtokuvaaja

2010, maaliskuu

Palvelualojen liikevaihto väheni 0,4 prosenttia tammi-maaliskuussa

Palvelualojen yhteenlaskettu liikevaihto supistui vuoden 2010 ensimmäisellä neljänneksellä 0,4 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Vuosi sitten tammi-maaliskuussa palveluiden liikevaihto väheni 3,7 prosenttia. Palvelualoissa ei ole mukana kaupan toimialoja ja tiedot on työpäiväkorjattu poistamalla kalenterista aiheutuvat vaihtelut.

Palvelualojen liikevaihdon vuosimuutos ajanjaksolla 01–03/2010 ja 01–03/2009 (TOL 2008)

Liikevaihto kasvoi reippaimmin taiteiden, viihteen ja virkistystyksen toimialoilla: kasvua edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon kertyi 7,3 prosenttia. Hyvässä kasvussa oli myös muun palvelutoiminnan liikevaihto, joka kasvoi 3,7 prosenttia viime vuoden ensimmäisestä neljänneksestä. Kiinteistöalankin liikevaihto oli tammi-maaliskuussa 3,1 prosenttia suurempi kuin vuotta aiemmin.

Palvelualoista eniten supistui ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan liikevaihto. Tammi-maaliskuussa liikevaihtoa kertyi 4,5 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Majoitus- ja

ravitsemistoiminnan liikevaihto laski 1,7 prosenttia ja informaation ja viestinnän liikevaihto prosentin vuoden 2009 tammi-maaliskuusta. Kuljetuksen ja varastoinnin liikevaihdon lasku hidastui edelleen: tarkastelujaksolla toimialan liikevaihto supistui enää 0,9 prosenttia vuodentakaisesta.

Uusi verotililaki muuttaa liikevaihtokuvaajien aineistoa

Tammikuun 2010 tiedoista alkaen liikevaihtokuvaajissa siirryttiin käyttämään uuden verotililain mukaista verohallinnon kausiveroaineistoa. Selvityksemme mukaan toteutetun verotiliuudistuksen vaikutukset tilastoon jäävät melko vähäisiksi. Aineiston kertymä on kuitenkin tammikuun 2010 tiedoista alkaen hieman aiempaa alhaisempi, minkä vuoksi liikevaihtokuvaajien aikasarjat saattavat hieman tarkentua seuraavissa julkaisuissa. Aineiston muutoksen vaikutuksista liikevaihtokuvaajiin löytyy lisätietoja [Muutoksia tässä tilastossa](#) -kohdasta. Verotiliuudistuksesta tietoa saa myös verohallinnon internetsivuilta: www.vero.fi.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Kolmen kuukauden ja uusimman kuukauden vuosimuutos, % (TOL 2008).....4

Kuviot

Kuviot

Liitekuvio 1. Palvelualojen liikevaihdon trendisarjat (TOL 2008)¹.....5

Laatuseloste.....6

Liitetaulukot

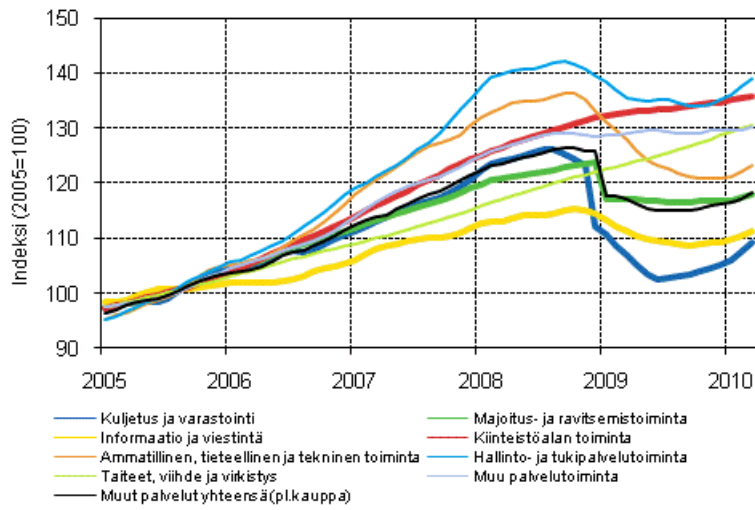
Kolmen kuukauden ja uusimman kuukauden vuosimuutos, % (TOL 2008)

	Kolmen kuukauden vuosimuutokset*, %				Uusimman kuukauden vuosimuutos*, %
	04–06/2009	07–09/2009	10–12/2009	01-03/2010	03/2010
Muut palvelut (HIJLMNRS)	-8,3	-9,2	-7,8	-0,4	1,9
Kuljetus ja varastointi (H)	-17,8	-18,3	-13,2	-0,9	2,3
Majoitus- ja ravitsemistoiminta (I)	-4,2	-4,2	-5,2	-1,7	1,4
Informaatio ja viestintä (J)	-4,6	-5,2	-5,3	-1,0	3,0
Kiinteistöalan toiminta (L)	2,7	2,3	0,8	3,1	0,9
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (M)	-8,8	-10,8	-11,9	-4,5	-1,9
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (N)	-4,4	-5,3	-5,5	2,3	8,0
Taiteet, viihde ja virkistys (R)	2,9	3,5	5,7	7,3	6,5
Muu palvelutoiminta (S)	1,9	-0,6	2,6	3,7	11,2

*Vuosimuutoksessa verrataan tarkasteltavan ajanjakson arvoja vuodentakaisen vastaavan ajanjakson arvoihin.

Kuviot

Liitekuvio 1. Palvelualojen liikevaihdon trendisarjat (TOL 2008)¹

Lähde: Tilastokeskus

¹Korjaus: Kuviota korjattu 15.12.2010. Kiinteistöalan toiminnan trendisarja korjattu.

Laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Liikevaihtokuvaajat ovat indeksejä, jotka kuvaavat yritysten kehitystä kuukausittain. Indeksien laskennassa käytetään lähes koko Suomen yritystoiminnan kattavaa Verohallinnon maksuvalvonta-aineistoa sekä Tilastokeskuksen suoraa tiedonkeruuta ja yritys- ja toimipaikkarekisteriä. Liikevaihtoindeksejä julkaistaan seuraavista päätoimialoista alatoimialoittain: teollisuus, rakentaminen, kauppa ja muut palvelut.

Tietoja käytetään Eurostatissa, Euroopan keskuspankissa, eräissä kansainvälisissä organisaatioissa ja Suomen julkisessa hallinnossa sekä aluekehittämisessä yritystalouden kehityksen seurantaan ja analysointiin. Elinkeinoelämä ja tutkimuslaitokset käyttävät tietoja markkinoiden ja kilpailijoiden kehityksen arviointiin.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Käytetyt käsitteet

Liikevaihto on määritelty käsitteellisesti kirjanpitolaissa eikä se sisällä arvonlisäveroa. Teollisuudessa ja rakentamisessa tarkastellaan **kotimaan myyntiä** ja teollisuudessa tuotetaan tietoja myös **viennin liikevaihdosta**.

Vuosimuutos kuvaa muutosta edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Kolmen kuukauden liukuva muutos lasketaan vertaamalla kolmen kuukauden indeksien summaa edellisvuoden vastaavan ajanjakson summaan. Kolmen kuukauden keskiarvo vuosimuutoksissa tasaa kuukausittaista satunnaisvaihtelua.

Arvoindeksi kuvaa liikevaihdon nimellisarvoa suhteessa perusvuoden arvoon. Arvoindeksi sisältää sekä hintojen muutokset että määrän muutokset. Liikevaihtokuvaajat ovat arvoindeksejä. Niiden arvot saadaan suoraan käytettävistä aineistoista..

Määrä- eli volyyymi-indeksi kuvaa määrissä tapahtuneita muutoksia. Kaupan, teollisuuden ja rakentamisen toimialoista tuotetaan määräindeksit. Kaupan ja rakentamisen määräindeksi saadaan jakamalla laskettu arvoindeksi hintaindeksillä: määräindeksi = $100 \times (\text{arvoindeksi} / \text{hintaindeksi})$.

Teollisuuden määrä- eli volyyymi-indeksi tuotetaan erilliseen noin 1 000 toimipaikan otokseen perustuen.

Kausitasoitettu aikasarja on indeksisarja, josta on poistettu vuosittainen systemaattinen vaihtelu.

Trendisarja kuvaa pitkän aikavälin kehitystä.

Toimialaluokitukset

Toimialaluokat on muodostettu toimialaluokitus [TOL 2008](#):n mukaisesti (Tilastokeskus, Helsinki 2008).

1.3 Lait ja asetukset

Tilastojen laadintaa ohjaa valtion tilastotoimen yleislaki, tilastolaki. Tiedonantajilta kerätään vain ne välttämättömät tiedot, joita ei saada muualta. Indeksisarjat julkaistaan niin, että niistä ei voida päätellä yksittäisen yrityksen tietoja tai kehitystä.

Kuukausitilastointia ohjaa EU:n asetus lyhyen aikavälin tilastoista N:o 1165/98. Asetus velvoittaa jäsenvaltioita tuottamaan indeksisarjoja mm. liikevaihtotiedoista tietyiltä toimialoilta. Lisätietoja Tilastokeskuksen tehtäviä ja toimintaa säätelevistä [laeista ja asetuksista](#).

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Perusjoukko

Liikevaihtokuvaajien perusjoukkona ovat kuukausivalvonnassa olevat arvonlisäverovelvolliset työnantajat. Eräät monitoimialaiset yritykset on jaettu ns. toimialayksiköihin toimialapuhtauden parantamiseksi.

Verohallinnon kausiveroaineisto

Indeksin laskennassa käytetään arvolisäverotuksen ja työnantajasuoritusten kausiveroaineistoa. Tavaroita ja palveluja myyvä elinkeinonharjoittaja on arvonlisäverovelvollinen yritysmuodosta riippumatta.

Arvonlisäverotuksen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät mm. elinkeinonharjoittajat, joiden toiminta on vähäistä, pankki- ja rahoitustoiminta sekä eräät uskonnolliset yhdyskunnat ja yleishyödylliset yhteisöt. Valtio ja kunta ovat verovelvollisia liiketoiminnan muodossa harjoitetusta toiminnasta.

Koska tietyn kuukauden aineisto täydentyy eräpäivän jälkeenkin, jokaisen kohdekuukauden aineisto toimitetaan Tilastokeskukseen toistuvasti kuuden kuukauden ajan. Ensimmäisellä poimintakerralla aineiston kattavuus on keskimäärin 90 % yritysten palkkasummalla mitattuna.

Suora tiedonkeruu

Kausiveroaineistoa täydennetään keräämällä kuukausittain tietoa myynneistä suoraan noin 2 000 toimialojensa merkittävimmältä yritykseltä. Otoksen osuus kunkin päätoimialan yritysten lukumäärästä on 0,1-7 prosenttia, mutta liikevaihdosta mitattuna otos kattaa 20-79 prosenttia toimialasta riippuen.

Laskenta

Aineistossa havaitut systemaattiset virheet korjataan ennen laskentaa. Laskennan aikana havaitut virheelliset tiedot oikaistaan tai niiden vaikutus poistetaan. Aineisto tarkistetaan yritystasolla käymällä läpi merkittävimmät yritysjärjestelyt ja liikevaihdon muutokset, yritysten aloitukset ja lopetukset.

Liikevaihtokuvaajien perusvuosi on 2005. Laskenta perustuu muutosestimointiin. Menetelmässä vertaillaan tarkasteltavan kuukauden ja edellisen vuoden vastaavan kuukauden vertailukelpoisia havaintoja huomioimalla muun muassa yritysjärjestelyt ja kirjanpitoon liittyvät raportointikäytännön muutokset. Indeksit lasketaan kuukausittain uudelleen kunnes aineisto on lopullinen.

Käytetyt työpäiväkorjaus- ja kausitasoitusmenetelmät

Kausitasoitettu sarjasta on poistettu vuoden sisäinen systemaattinen vaihtelu. Kausivaihtelun aiheuttaa usein jokin yrityksistä itsestään johtumaton ilmiö, kuten säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelu ja ihmisten toimintatavat. Kaikki liikevaihtosarjat tasoitetaan TRAMO/SEATS -menetelmällä, joka on Eurostatin suosittama kausitasoitusmenetelmä.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Liikevaihtokuvaajien aineisto kattaa lähes koko Suomen yritystoiminnan. Uusimmat indeksiluvut voivat muuttua hieman aineiston kertymisen ja yritysten ilmoittaminen tietojen muutosten vuoksi. Aineiston täydentymisestä johtuen uusimmat kuusi kuukautta päivittyvät julkistuksissa.

Vähittäiskaupasta tuotetaan otoksen perusteella myös ennako. Ennakon tuloksia verrataan kokonaisaineistosta laskettuihin tietoihin ennakon osuvuuden määrittelemiseksi. Vähittäiskaupan ennakon revisioiden itseisarvojen keskiarvo oli vuoden 2007 tiedoissa alle yhden prosenttiyksikön. Muissa pidemmällä viipeellä julkaistuissa liikevaihtosarjoissa uusimmat julkaistut tiedot muuttuivat vuonna 2007 keskimäärin puoli prosenttiyksikköä.

Mitattavat muuttuja (liikevaihto ja toimiala) vastaavat hyvin Eurostatin määritelmiä.

Arvonlisäveroilmoituksesta laskettava liikevaihto ei täysin vastaa tuloslaskelman liikevaihtoa, koska se voi sisältää mm. käyttömaisyserien myynnejä, muita tuottoja ja satunnaisia eriä. Aineistossa voi myös olla virheitä esimerkiksi optisesta luvusta tai tiedonantajien virheistä johtuen. Näitä virheitä korjataan suoran tiedonkeruun tiedoilla. Ajallisesti tiedot kohdistuvat täsmällisesti ja laskennassa käytetyt menetelmät ovat harhattomia. Yrityksen toimiala on päätoiminnan mukainen. Sivutoimintojen vaikutusta on pienennetty jakamalla merkittävimmät sivutoiminnot omiksi toimialayksiköikseen.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kaupan myynnistä julkaistaan ennako vain kuukauden viiveellä. Laajemmat kaupan myynnin kuukausittaiset ennakkotiedot julkaistaan noin puolentoista kuukauden viiveellä. Teollisuuden, rakentamisen ja muiden palveluiden liikevaihtokuvaajat julkaistaan noin kahden ja puolen kuukauden viiveellä, kuten kaupan myynnin tarkentuneet tiedot. Julkaisupäivät on koottu [julkistamiskalenteriin](#).

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkistuksia on liikevaihtokuvaajista kuukausittain neljä: teollisuuden, rakentamisen, kaupan ja muiden palvelujen liikevaihtokuvaajista kustakin erikseen. Uusimmat julkistukset ilmestyvät julkaisupäivänä Tilastokeskuksen kotisivulle.

Internetissä julkaistaan liikevaihtokuvaajien uusimpien julkistusten lisäksi kuvaukset, katsaukset, aikasarjat ja kuvioit kullekin tilastolle. Tiedot päivitetään aina uusimman tiedon ilmestyessä. Liikevaihtokuvaajat julkaistaan internetissä myös Tilastokeskuksen maksuttomassa tilastotietokannassa ([StatFin](#)).

Erityisselvityksille Verohallinnon maksuvalvonta-aineisto antaa monipuoliset mahdollisuudet. Suhdannetietoa tuotetaan toimialoittain ja alueittain sekä nimetyistä yritysryhmistä. [Asiakaskohtaisen suhdannepalvelun](#) avulla voi saada tietoa esimerkiksi liikevaihdosta, viennistä, palkoista tai henkilöstömäärästä. Lisäksi kasvukatsaus kuvaa aineistosta löytyviä suhdannekehityksen syitä.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Liikevaihtokuvaajien aikasarjat ovat ajallisesti vertailukelpoisia. Perusvuoden vaihdon ja uuteen toimialaluokitukseen siirtymisen yhteydessä kaikkien toimialojen indeksit muodostettiin uudelleen. Vuosien 2005-2008 tiedot laskettiin mikroaineistosta perusvuoden vaihdon vuoksi. Sen sijaan vuosien 1995-2004 tietojen muodostamiseen käytettiin useampia menetelmiä, joista on kerrottu tarkemmin menetelmäselosteessa.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Liikevaihtokuvaajissa kullekin kalenterikuukaudelle kohdistuu sille ajoittuva myynti yrityksen tilikaudesta riippumatta. Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin ja tilinpäätöstilastojen liikevaihtotiedot ovat tuloslaskelman mukaisia ja kyseisenä vuonna päättyvältä tilikaudelta.

Liikevaihtokuvaajat kattavat säännölliset työnantajat ja arvonlisäverovelvollisuuden rajan ylittävät yritykset eli yli 8 500 euroa liikevaihtoa tuottavat yritykset. Liikevaihtotietojen laskennassa aloittaneet ja lopettaneet yritykset otetaan huomioon heti, kun yritys on tullut arvonlisäverovelvolliseksi tai tieto lopettamisesta on saatu. Tilinpäätöstilastossa ovat mukana kaikki tilinpäätöksen tehneet yritykset. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoon kuuluvat yritykset, jotka ovat toimineet tilastovuoden aikana yli puoli vuotta, ja joiden liikevaihto on yli 9 636 euroa vuodessa, tai jotka työllistävät henkilötyövuosina yli 0,5 henkilöä.

Lisätietoja

Katja Äijö (09) 1734 2659
Vastaava tilastojohtaja:
Hannele Orjala
palvelut.suhdanne@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Palvelualojen liikevaihtokuvaaja, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute